

Lärosätets namn

Högskolan Kristianstad

Utbildningens namn

Speciallärarutbildning med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling 90 hp (1-90). Ingår i Lärarlyftet.

Antal högskolepoäng

90 hp

Målgrupp

Målgrupp för speciallärarutbildning inom Lärarlyftet är som följer:

- Lärare eller förskollärare som har sådan grundläggande lärarexamen eller förskollärarexamen som krävs för behörighet att undervisa i grundsärskolan, gymnasiesärskolan samt särskild undervisning för vuxna,
- lärare som har sådan grundläggande lärarexamen som krävs för behörighet att undervisa som lärare i specialskolan,
- lärare eller förskollärare som har sådan grundläggande lärarexamen eller förskollärarexamen som krävs för behörighet att som speciallärare få bedriva undervisning som avser särskilt stöd i grundskolan, gymnasieskolan samt motsvarande skolformer enligt behörighetsförordningen och som dessutom är,
- anställda inom skolväsendet, dock inte inom förskolan eller fritidshemmet.

Särskilda tillträdeskrav

Deltagande i speciallärarutbildning inom Lärarlyftet med nedanstående specialisering förutsätter att följande villkor är uppfyllda:

- För **specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling** krävs antingen att den sökande har en lärarexamen som är avsedd för undervisning i ämnet svenska, eller att den sökande genom sin examen fått behörighet att undervisa i svenska.
Om lärarens examen inte är avsedd för undervisning i svenska krävs att läraren blivit behörig att undervisa i ämnet genom högskoleutbildning eller, utan att ha blivit behörig i ämnet, har kompletterande högskolestudier om minst 22,5 hp i ämnet svenska, eller inom kunskapsområdet språk-, skriv- och läsutveckling.

Studietakt

50%

Undervisningsform

Distans/campus

Utbildningen är upplagd som en distansutbildning med campusförlagda träffar. Antalet campusförlagda träffar 8-10 dagar per termin. Mellan de campusförlagda träffarna bedrivs undervisningen via en Internetbaserad kursplattform, Canvas. Resterande tid utgör själv- fält- och gruppstudier med nätbaserad kommunikation.

Startdatum

2020-08-31 – 2023-06-04

Utbildningens uppbyggnad och konstruktion

Speciallärarutbildningen är en påbyggnadsutbildning på avancerad nivå som omfattar 90 högskolepoäng. Genom hela utbildningen utgör speciallärarprofessionen och speciallärarkompetensen ett sammanhängande tema. Utbildningen är baserad på aktuell forskning och tar sin utgångspunkt i specialpedagogiken både som verksamhet och som forskningsområde samt i deltagarnas erfarenheter och kunskaper inom den egna verksamheten. Förmåga till kritisk reflektion och analys betonas i utbildningen. Utbildningen ska, i mötet mellan erfarenhetsbaserad och teori-baserad kunskap, ge deltagaren en fördjupad pedagogisk kompetens att möta den naturliga variationen av barns och elevers olikheter.

I utbildningen ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i form av fältstudiedagar. Under fältstudiedagar är syftet att med utgångspunkt från deltagarnas yrkeserfarenhet, studera, analysera och utveckla verksamheten utifrån den dynamiska process som utvecklas i mötet mellan teori och praktik. Erfarenheter från fältstudiedagar dokumenteras och bearbetas på olika sätt i utbildningen.

Inledningsvis i utbildningen studeras huvuddrag i specialpedagogik såsom forsknings- och verksamhetsområde kopplat till synen på lärande. Specialpedagogiska begrepp analyseras och problematiseras för att fördjupa kunskap och förståelse inom specialpedagogiken som verksamhet och forskningsområde ur historiskt, nationellt och internationellt perspektiv. Teorier och metoder för vetenskapligt arbete presenteras, studeras och prövas.

I utbildningens specialiseringskurs fördjupar deltagaren sina kunskaper inom området språk-, skriv- och läsutveckling. Språk- och begreppsutveckling liksom språkets betydelse för lärande och kunskapsutveckling är ett centralt innehåll. Olika teori-bildningar avseende språkutveckling studeras och variation, sårbarhet och neu-

ropsykiatriska svårigheter i relation till språkutveckling behandlas. Under VFU undersöks, analyseras och utvärderas språkutvecklande arbete i förskola och skola samt hur språklig sårbarhet kan mötas och stödjas. Vidare fördjupas kunskapen om komplikationer och hinder i språkutveckling med fokus på skriv- och läsutveckling. En språkpedagogisk utredning av och kring en elev genomförs under VFU:n. Utredningen analyseras i relation till lärmiljö och åtgärdsförslag utarbetas. Uppmärksamhet riktas också mot bedömning och betygsättning, liksom förebyggande och åtgärdande arbete. Speciallärarens roll att skapa förutsättningar för utveckling av lärmiljöer avseende språk-, skriv och läsutveckling betonas. Speciallärarens profession studeras och problematiseras utifrån etiska aspekter på yrkesroll och uppdrag.

Förutsättningar för individens utveckling, lärande och socialisation belyses där olika förklaringsmodeller granskas och problematiseras på organisations-, grupp- och individnivå. Vidare studeras och problematiseras skolans verksamhet utifrån styrdokumenten samt utifrån organisations-, grupp- och individnivå. Teorier och metoder för vetenskapligt arbete presenteras, studeras och prövas.

Speciallärarens roll som kvalificerad samtalspartner och rådgivare i frågor som rör språk-, skriv- och läsutveckling behandlas och kunskaper om professionella samtal, som redskap för att i samverkan med övriga aktörer utveckla goda lärandemiljöer, utvecklas.

Avslutningsvis fördjupar sig deltagarna ytterligare i vetenskapliga, forskningsmetodiska och etiska frågeställningar inom området språk-, skriv- och läsutveckling. Ett självständigt vetenskapligt examensarbete utgör sista momentet i utbildningen.

Kursupplägget kommer att se ut enligt följande:

Termin 1 (ht 20) och termin 2 (vt 21)

Specialpedagogiska perspektiv på lärande och utveckling i en skola för alla, 30 hp

Termin 3 (ht 21) och termin 4 (vt 22)

Specialpedagogiska perspektiv på språk-, skriv- och läsutveckling (30 hp)

Termin 5 (ht 22)

Professionella samtal för utveckling av goda lärandemiljöer (7,5 hp)

Vetenskapligt förhållningssätt (7,5 hp)

Termin 6 (vt 23)

Självständigt arbete med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling (15 hp).

Examinationer och bedömning

Examinationer sker såväl individuellt som i grupp. Former för bedömning varierar mellan olika skriftliga eller muntliga fördjupningsarbeten som exempelvis reflektionsprotokoll kopplade till aktuell litteratur, papers och skriftliga rapporter (både enskilt och i grupp) som försvaras muntligt. Ett självständigt examensarbete, som

presenteras och försvaras vid ett särskilt seminarium, avslutar utbildningen. Examensarbetet skrivs i par.

Utbildningens lärare

Kerstin Ahlqvist

Universitetsadjunkt i specialpedagogik, fil. master i specialpedagogik, specialpedagog och förskollärare. I programmet är Kerstin kursansvarig för specialiseringskursen utvecklingsstörning. Kerstin är dessutom VFU-koordinator i de specialpedagogiska programmen. <https://www.hkr.se/personal/kerstin.ahlqvist>

Jonas Aspelin

Professor i pedagogik. fil dr i sociologi, ämneslärare i historia och religionskunskap. I programmen undervisar Jonas bl.a. om relationell pedagogik och forskningsmetodologi. Jonas leder forskningsmiljön Forskning Relationell Pedagogik (FoRP). <https://relationellpedagogik.se/>

Barbro Bruce

Bitr professor i utbildningsvetenskap med inriktning specialpedagogik. Barbros kompetensområde gäller språk-, läs- och skrivutveckling samt sårbarhet/svårigheter i relation därtill, vilket också utgör Barbros forskningsintresse. <https://www.hkr.se/barbro-bruce>

Annette Byström

Universitetsadjunkt i specialpedagogik, fil. master i specialpedagogik, specialpedagog och speciallärare samt mellanstadielärare. Kursansvarig för första året (30 hp) på specialpedagog- och speciallärarprogrammen samt kursansvarig för specialiseringskursen specialpedagogiska perspektiv på språk-, skriv- och läsutveckling. <https://www.hkr.se/personal/annette.bystrom>

Catarina Graham

Universitetsadjunkt i specialpedagogik, fil. master i specialpedagogik, specialpedagog, talpedagog och fritidspedagog. Programområdesansvarig för specialpedagog- och speciallärarprogrammen, samt fristående kurser inom programområdet. <http://www.hkr.se/s1475>

Gloria Håkansson

Universitetsadjunkt i specialpedagogik, master i utbildningsvetenskap, specialpedagog, speciallärare och grundskollärare. Ansvarar för specialiseringsåret på specialpedagogprogrammet. <https://www.hkr.se/personal/gloria.hakansson>

Kamilla Klefbeck

Universitetsadjunkt i specialpedagogik, fil. master i specialpedagogik, speciallärare inriktning utvecklingsstörning, förskollärare och socialpedagog. Doktorand i forskarskolan *Special Education for Teachers Education (SET)*. I programmen har Kamilla föreläsningar om etik, intellektuell funktionsnedsättning och autismspektrumtillstånd.

<https://www.hkr.se/personal/kamilla.klefbeck>

Sofia Lindberg

Universitetsadjunkt i specialpedagogik, fil. master i specialpedagogik, speciallärare inriktning språk-, skriv- och läsutveckling, lärare grundskolans senare år och gymnasieskolan. Sofia är kursansvarig för första året (30 hp) på specialpedagog- och speciallärarprogrammen. <https://www.hkr.se/personal/sofia.lindberg>

Linda Plantin Ewe

Universitetsadjunkt i specialpedagogik (tj.led), doktorand i specialpedagogik, fil. master i specialpedagogik, specialpedagog, grundskollärare inriktning matematik och naturvetenskap åk 1-7, förskollärare. https://www.hkr.se/personal/linda.plantin_ewe

Maria Rubin

Fil dr. i pedagogik, speciallärare och gymnasielärare. Verksam som lektor i pedagogik med inriktning specialpedagogik. Marias forskningsintresse rör språk-, läs- och skrivutveckling, särskilt i relation till frågor om flerspråkighet och inkludering.

<https://www.hkr.se/personal/maria.rubin>

Cecilia Segerby

Universitetslektor i matematikdidaktik. fil dr. i matematikdidaktik, fil mag. i pedagogik, speciallärare i matematik och MaNO-lärare. I programmen är Cecilia t.ex. kursansvarig för specialiseringskursen matematik. <http://www.hkr.se/cecilia-segerby>

Helena Sjunnesson

Universitetsadjunkt i specialpedagogik och doktorand i specialpedagogik. Fil lic i pedagogik, specialpedagog, grundskollärare 1-7 SvSO. Arbetar inom specialpedagog- och speciallärarprogrammen samt ämneslärarutbildningen. Doktorand i forskarskolan *Special Education for Teachers Education (SET)*. <https://www.hkr.se/personal/helena.sjunnesson>

Daniel Östlund

Universitetslektor i pedagogik inr specialpedagogik. Fil dr i pedagogik, specialpedagog och fritidspedagog. I programmen är Daniel t.ex. examinator för specialiseringskursen utvecklingsstörning. Daniel leder forskningsgruppen Specialpedagogik inom den övergripande forskningsmiljön Relationell Pedagogik (FoRP). <http://www.hkr.se/daniel-ostlund>

Gästföreläsare med specifik kompetens deltar som föreläsare vid olika tillfällen genom hela utbildningen.

Kursutvärdering

Kursutvärdering sker fortlöpande under kursens gång och utifrån olika perspektiv i relation till kursens mål och med tanke på kursens kvalitet. Deltagarnas helhetsupplevelse av kursens måluppfyllelse diskuteras samt utvärderas genom en skriftlig enkät vid utbildningens avslutning. Utvärderingen ska ge de deltagande lärarna möjlighet att reflektera över sin egen utveckling i förhållande till de förväntade målen som presenteras i kursplanen samt hur dessa kan relateras till den egna yrkesverksamhetens utveckling. Utvärdering och dess innehållsliga återkoppling betraktas som en del av kursens genomförande. Utvärderingsresultatet delges deltagarna och uppdragsgivaren samt ingår som underlag för vidareutveckling av kursen.

Studievägledning

Fakulteten för lärarutbildning vid Högskolan Kristianstad har studie- och karriärvägledare med särskilt ansvar för deltagare vid speciallärarutbildningen i Lärarlyftet. Utöver att deltagarna har möjlighet att boka personlig vägledning är studie- och karriärvägledare med under utbildningens gång enligt följande:

- Vid programintroduktionen medverkar vägledaren och presenterar vad validering innebär och hur det går till. Viktigt är att deltagarna får klarhet i skillnaden mellan begreppen tillgodoräknande av kurs och validering av reell kompetens.
- Studie- och karriärvägledare återkommer under utbildningen vid en fysisk träff per termin vid behov.
- Om individuell studieplan behöver upprättas under utbildningen är vägledaren delaktig tillsammans med programområdesansvarig och administratör.

Former för validering

Validering kommer att ske i enlighet med regler och anvisningar fastställda vid Högskolan Kristianstad, Dnr 2015-1121-193, rev. 2019-06-28.

Speciallärarutbildning med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling 90 hp motsvarar den utbildning som ges inom det reguljära programmet. En viktig grund-

läggande utgångspunkt är att den validering som görs är helt individuell vilket innebär att varje enskild deltagare, genom examination mot kursplanernas förväntade lärandemål, valideras på olika delar av utbildningen utifrån sin utbildning, kunskap och yrkeserfarenhet.

Det är viktigt att klargöra hur valideringsarbetet går till eftersom det får till följd att arbetsbelastningen för den enskilde deltagaren kan se väldigt olika ut för de olika terminerna och att det är svårt att i förväg exakt veta hur varje enskild deltagares utbildning kommer att se ut.

Vid utbildningens start gör deltagaren en självskattning utifrån respektive kursplan i enlighet med policydokument för tillgodoräknande av reell kompetens. Deltagaren kan sedan ansöka om tillgodoräknande av tidigare akademiska studier och om validering av reell kompetens för att möjliggöra tillgodoräknande av motsvarande kunskaper och färdigheter som förvärvats i yrkesverksamhet. Utifrån dessa underlag utformas sedan en preliminär individuell studieplan.

Kontaktperson

Kontaktperson lärosätet Lärarlyftet: Pia Thornberg, tel 044-250 34 60,
e-post pia.thornberg@hkr.se

Kursansvarig lärare: Annette Byström, tel 044-250 32 83,
e-post annette.bystrom@hkr.se

Programområdesansvarig specialpedagog- och speciallärarprogrammen:
Catarina Grahm, tel 044-250 34 84
e-post catarina.grahm@hkr.se